

Міністерство освіти і науки України
Чорноморський державний університет
імені Петра Могили
Інститут історії України Національної академії наук України

*Чорноморський
літопис*

Науковий журнал

Випуск 2, 2010

Миколаїв – 2010

Засновники видання:

Чорноморський державний університет
імені Петра Могили

Інститут історії України
Національної академії наук України

Видання засновано у 2010 р.

Свідоцтво про державну реєстрацію
серія KB № 16236-4708P
видано Міністерством юстиції України
від 20.01.2010 р.

Адреса редколегії:

54003, м. Миколаїв,
вул. 68 Десантників, 10

Тел.: 8 (0512) 76-55-99;
8 (050) 820-57-26;
факс: (0512) 46-51-94,

E-mail: avi@kma.mk.ua,
e.sinkevych@gmail.com
hboriak@i.com.ua

Головний редактор:

д-р іст. наук, професор, академік Національної академії наук
України **В. А. Смолій** (директор Інституту історії України Націо-
нальної академії наук України)

Редакційна колегія:

д-р іст. наук, професор **Г. В. Боряк** (Інститут історії України Націо-
нальної академії наук);

д-р іст. наук, професор **Я. В. Верменич** (Інститут історії України
Національної академії наук);

д-р іст. наук, професор **Ю. В. Котляр** (ЧДУ ім. Петра Могили);

д-р іст. наук, професор **П. М. Тригуб** (ЧДУ ім. Петра Могили);

канд. іст. наук, доцент, професор кафедри **Є. Г. Сінкевич** – заступ-
ник головного редактора (ЧДУ ім. Петра Могили);

д-р іст. наук, доцент **О. П. Тригуб** (ЧДУ ім. Петра Могили);

І. Ю. Сінкевич – відповідальний секретар (Державний архів
Херсонської області)

Рекомендовано до друку

рішенням вченої ради Чорноморського
державного університету ім. Петра Могили
від 07.10.2010 р., протокол № 2

рішенням вченої ради Інституту історії України
НАН України від 28.10.2010 р.,
протокол № 9

Чорноморський літопис: Науковий журнал. – Миколаїв : Вид-во ЧДУ
ім. Петра Могили, 2010. – Вип. 2. – 172 с.

Науковий журнал містить публікації статей з актуальних проблем історії України та
регіональної історії, історіографії історії України, історії історичної науки в Україні, роз-
витку української науки та освіти, рецензії, повідомлення про наукові події та заходи.

*Редколегія публікує матеріали, не завжди поділяючи погляди їх авторів, зберігає стиль матеріалів,
залишає за собою право скорочувати та редагувати тексти. Автор несе відповідальність за зміст
статті, достовірність фактів, цитат, дат тощо. Друковані в інших виданнях матеріали до розгля-
ду не приймаються. При передруку публікацій посилання на «Чорноморський літопис. Науковий жур-
нал» обов'язкове.*

ЗМІСТ

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

Бушин М. І., Перехрест І. В. (Черкаси) Основні тенденції соціальної реабілітації та працевлаштування інвалідів Великої Вітчизняної війни у повоєнний період (1945-1950 рр.)	10
Калакура О. Я. (Київ) Мультикультуралізм: сутність і перспективи для України	19
Присяжнюк Ю. П. (Черкаси) Інноваційні зміни в житті українського пореформеного села Наддніпрянщини як проблема селянської рефлексії	26
Чубіна Т. Д. (Черкаси) Перше покоління Потоцьких: погляд крізь призму століть	33
Шаповал Ю. І. (Київ) Фатальна амбівалентність (Микола Хвильовий у світлі документів ГПУ)	41

РЕГІОНАЛЬНА ІСТОРІЯ

Гаврилюк О. Н. (Луцьк) Збереження пам'яток воєнної історії на західноукраїнських землях у міжвоєнний період: політичний аспект, зміст, результати	58
Гедьо А. В. (Донецьк) Іноземні колоністи Північного Приазов'я кінця XVIII-XIX ст.: аналіз українських архівосховищ	64
Іваненко В. В., Кавун М. Е. (Дніпропетровськ) Від буферного до внутрішнього регіону: еволюція ролі Степової України в управлінській політиці Російської імперії XVIII – першої половини XIX ст.	68
Каліновський В. В. (Київ) Шляхом непорозумінь та компромісів: учені-археологи і таврійське духівництво в справі охорони пам'яток Криму (кінець XIX – початок XX ст.)	73
Константинова В. М. (Запоріжжя) Роль міських поселень у суспільному житті Південної України другої половини XIX – початку XX ст.	78
Шаповал Л. І. (Полтава) Козаки-переселенці з Полтавщини на Кубань: побут та устрій	85

ІСТОРІОГРАФІЯ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ. ІСТОРІЯ ІСТОРИЧНОЇ НАУКИ В УКРАЇНІ

Водотика С. Г., Савенок Л. А. (Херсон) Маловідома сторінка життя і діяльності історика та архівіста Василя Веретенникова	94
Гаврилюк (Синюта) Х. О. (Львів) Удосконалення організації державної влади в Україні в контексті європейської інтеграції: історіографічний аспект	98

Гаврилюк С. В. (Луцьк) Внесок Московського археологічного товариства у правові та теоретико-методологічні засади пам'ятокознавчої діяльності	101
Готра О. Б. (Ірпінь, Київська обл.) Трудова міграція – позитивні та негативні наслідки: історіографія проблеми	106
Капустян Г. Т. (Кременчук, Полтавська обл.) Науково-педагогічна і громадська діяльність Антона Самойловича Череваня у Росії	112
Киридон А. М. (Київ) Історик та політика пам'яті: «розщеплена ідентичність»	116
Литвинова Т. Ф. (Дніпропетровськ) Соціальна історія Лівобережної України XVII-XVIII ст. в історико-історіографічних працях ранньої радянської доби	122
Молочко Є. В. (Київ) Популяризація пам'яток історії та культури Криму у творчому доробку В. Х. Кондаракі	128
Руда О. В. (Львів) Козацьке повстання під проводом Криштофа Косинського в інтерпретації польських істориків кінця XIX – першої третини XX століття	132

ІСТОРИЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАУКИ ТА ОСВІТИ

Савочка А. М. (Сімферополь) Товариства допомоги нужденним учням Таврійської губернії (друга половина XIX – початок XX ст.)	142
Цимбалюк І. Л. (Луцьк) Пропагування професійної освіти та знань громадськими об'єднаннями Західної Волині (1921-1939 рр.)	148
Черемісін О. В. (Запоріжжя), Герасименко М. В. (Херсон) Лікарські з'їзди у структурі земської медицини Південної України кінця XIX – початку XX століть	154

РЕЦЕНЗІЇ

Киридон А. М. (Київ), Троян С. С. (Рівне) Польська візія історичного мислення: аналіз сучасної класичної історіографії Рецензія на книгу: Вжосек В. Про історичне мислення (Бидгощ, 2009)	160
Кононенко В. П. (Київ) Український федералізм: «слов'янська ідея в національних шатах» Рецензія на книгу: Корольов Г. Український федералізм в історичному дискурсі (XIX – початок XX століття) (Київ, 2010)	162
Сінкевич Є. Г. (Миколаїв) Дослідження про історію українців Польщі Рецензія на книгу: Дрозд Р., Гальчак Б. Справи українців у Польщі в 1921-1989 роках / Українське історичне товариство (Слупськ, 2010)	164

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

CONTENTS

HISTORY OF UKRAINE

Mykola Bushyn, Iryna Perekhrest (Cherkasy, Ukraine) Main tendencies of social rehabilitation and employment assistance of WWII disabled veterans in post-war period (1945-1950)	10
Oleg Kalakura (Kyiv, Ukraine) Multiculturalism: nature and prospects for Ukraine	19
Yuriy Prisyazhnyuk (Cherkasy, Ukraine) Innovative changes in life of Ukrainian post-reform village in Naddnyprianschyna as a peasant's reflexion problem.....	26
Tetiana Chubina (Cherkasy, Ukraine) The first generation of Pototskijs: the view in the light of centuries	33
Yuriy Shapoval (Kyiv, Ukraine) Fatal ambivalence (Mykola Khvylovy in the light of GPU documents).....	41

REGIONAL HISTORY

Oleksandr Havrylyuk (Luts'k, Ukraine) The preservation of military history's monuments at West Ukrainian lands in the period between the Wars: political aspect, contents and results	58
Anna Gedo (Donetsk, Ukraine) Foreign colonists of North Azov area at the end of the XVIII – XIX c.: analysis of Ukrainian archives.....	64
Valentin Ivanenko, Maxim Kavun (Dnipropetrovs'k, Ukraine) From buffer to internal region: evolution of role of Steppe Ukraine in administrative policy of Russian empire in XVIII – the first half of XIX c.	68
Volodymyr Kalinovsky (Kyiv, Ukraine) By the misunderstandings and compromises: the archeologists and Taurical clergy in the case of protection Crimea's cultural legacy (the end of XIX – early XX c.)	73
Victoriya Konstantinova (Zaporizh'ya, Ukraine) Role of the municipal settlements in a public life of Southern Ukraine in the second half of XIX – at the beginning of XX c.	78
Larysa Shapoval (Poltava, Ukraine) Cossacks-migrants from Poltava to Kuban: way of life and structure	85

HISTORIOGRAPHY OF UKRAINE HISTORY. HISTORY OF HISTORICAL SCIENCE IN UKRAINE

Serhiy Vodotyka, Ludmyla Savenok (Kherson, Ukraine) Little-known page of life and activity of a historian and archivist – Vasyl Veretennykov	94
Khrystyna Havrylyuk (Synyuta) (Lviv, Ukraine) Ukraine State Power Organisation Improvement in the Context of the European Integration: Historiography Aspect	98

Svitlana Havrylyuk (Lutsk, Ukraine) Moscow Archaeological Society contribution into the legal and theoretical methodological fundamentals of the artefacts studies	101
Olena Gotra (Irpın, Kyiv oblast, Ukraine) Labour Migration – positive and negative results: The historiography of a problem.....	106
Hanna Kapustyan (Kremenchuk, Poltava oblast, Ukraine) Research, teaching and public activities of Anton Samiylovych Cherevan in Russia.....	112
Alla Kyrydon (Kyiv, Ukraine) A historian and policy of memory: “splitted identity”	116
Tetiana Lytvynova (Dnipropetrovs’k, Ukraine) Social History of the Left-Bank Ukraine XVII – XVIII c. in Historical and Historiographical Works of the Early Soviet Period.....	122
Yevheniya Molochko (Kyiv, Ukraine) Promoting of monuments history and culture of Crimea in the creative development of V. H. Kondaraki	128
Oksana Ruda (Lviv, Ukraine) Cossack uprising under the leadership of Krzysztof Kosynski in the Polish historians’ interpretation at the end of XIX – the first third of XX cent.	132

HISTORY OF UKRAINIAN SCIENCE AND EDUCATION

Anton Savochka (Simferopol, Ukraine) Charity unions that provided aids to indigent pupils in the Taurida Governorate (second part of 19 th – beginning of 20 th century)	142
Ivan Tsymbalyuk (Lutsk, Ukraine) Propaganda of vocational training and knowledge’s by the Western Volhynia public associations (1921-1939)	148
Oleksandr Cheremisin (Zaporizhyya, Ukraine), Mykola Herasymenko (Kherson, Ukraine) Doctors’ congresses in zemstvo medicine structure of Southern Ukraine (end of XIX – early XX c.).....	154

BOOK REVIEWS

Alla Kyrydon (Kyiv, Ukraine), Serhiy Troyan (Rivne, Ukraine) The Polish view of historical thinking: Contemporary classical historiography analysis Book review: Wrzosek W. About historical thinking (Bydgoszcz, 2009)	160
Vasyl Kononenko (Kyiv, Ukraine) Ukrainian federalism: «The Slavic idea in national attire» Book review: Koroljov H. Ukrainian federalism in historical discourse (XIX – early XX c.) (Kyiv, 2010).....	162
Yevhen Sinkevych (Mykolayiv, Ukraine) Research of the Polish Ukrainians history Book review: Drozd Roman, Halchak Bohdan. Activities of Ukrainians in Poland during 1921-1989 / Ukrainian Historical Society (Slupsk, 2010).....	164

INFORMATION ABOUT AUTHORS